

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**
DKK2-421/22/14/DL

Warszawa, dnia 07 sierpnia 2014 r.

DECYZJA nr DKK - 108/2014

Na podstawie art. 18 w związku z art. 13 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. nr 50, poz. 331 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego wszczętego na wniosek Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń S.A. z siedzibą w Warszawie, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydaje zgodę na dokonanie koncentracji, polegającej na przejęciu przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A. z siedzibą w Warszawie kontroli nad Link4 Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. z siedzibą w Warszawie.

Uzasadnienie

W dniu 9 maja 2014 r. do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwanego dalej „Prezesem Urzędu” lub „organem antymonopolowym”, wpłynęło zgłoszenie zamiaru koncentracji, polegającej na przejęciu przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A. z siedzibą w Warszawie (dalej: „PZU”, „Wnioskodawca” lub „Zgłaszający”) kontroli nad Link4 Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. z siedzibą w Warszawie (dalej „Link4”), tj. koncentracji określonej w art. 13 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. nr 50, poz. 331 ze zm. - dalej „ustawa” lub „ustawa o ochronie konkurencji”).

W związku z faktem, iż:

- 1) spełnione zostały niezbędne przesłanki uzasadniające obowiązek zgłoszenia zamiaru koncentracji, bowiem:
 - łączny światowy obrót przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji w roku poprzedzającym rok zgłoszenia zamiaru koncentracji przekroczył równowartość 1 mld euro, tj. kwotę określoną w art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy, przy czym ich łączny obrót w

tym czasie przekroczył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej równowartość 50 mln euro, tj. kwotę określoną w art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy,

- przejęcie przez przedsiębiorcę bezpośredniej kontroli nad innym przedsiębiorcą jest sposobem koncentracji, określonym w art. 13 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji,

2) nie występuje w tej sprawie żadna okoliczność z katalogu przesłanek wymienionych w art. 14 ustawy o ochronie konkurencji, wyłączająca obowiązek zgłoszenia zamiaru koncentracji,

Prezes Urzędu wszczął, na podstawie art. 49 ust. 2 w związku z art. 13 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji, postępowanie antymonopolowe w sprawie koncentracji, o czym, zgodnie z art. 61 § 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (j.t. Dz. U. z 2013 r. poz. 267 ze zm.), zawiadomił Wnioskodawcę pismem z dnia 21 maja 2014 r.

W ramach postępowania organ antymonopolowy skierował do 31 konkurentów uczestników koncentracji - podmiotów prowadzących działalność na rynku ubezpieczeń pytania dotyczące m.in. wartości składki przypisanej brutto zebranej w zakresie ubezpieczeń osobowych oraz ubezpieczeń majątkowych w 2012 i 2013 roku, opinii na temat wpływu koncentracji PZU i Link4 na rynek ubezpieczeń majątkowych w Polsce oraz na temat substytucyjności ubezpieczeń majątkowych świadczonych metodą *direct* i przy wykorzystaniu tradycyjnych kanałów dystrybucji tych ubezpieczeń.

Stanowisko w przedmiotowej sprawie na prośbę organu antymonopolowego przedstawiła również w piśmie z dnia 5 czerwca 2014 r. Komisja Nadzoru Finansowego oraz w piśmie z dnia 15 lipca 2014 r. Rzecznik Ubezpieczonych.

W trakcie postępowania organ antymonopolowy ustalił, co następuje:

Uczestnicy koncentracji

I. PZU - aktywny uczestnik koncentracji, to spółka akcyjna prawa polskiego notowana na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Największym akcjonariuszem PZU jest Skarb Państwa (posiada ok. 35,2% kapitału zakładowego), pozostałe akcje są rozproszone.

Przedmiotem działalności PZU jest wykonywanie działalności ubezpieczeniowej i bezpośrednio z nią związanej w zakresie ubezpieczeń majątkowych i osobowych (obejmujących ubezpieczenia zawarte w dziale II załącznika do ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej - j.t. Dz. U. z 2013 r., poz. 950 ze zm.) oraz w zakresie reasekuracji.

PZU oferuje ubezpieczenia majątkowe i osobowe, w których główną grupę stanowią ubezpieczenia komunikacyjne (tj. ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej oraz ubezpieczenie casco pojazdów) za pośrednictwem tradycyjnych kanałów dystrybucji, tj. poprzez sieć oddziałów i punktów sprzedaży bezpośredniej, zlokalizowanych na terenie całej Polski, agentów wyłącznych, multiagencje (prowadzące sprzedaż ubezpieczeń wielu różnych zakładów ubezpieczeń), brokerów (prowadzących działalność między innymi na rzecz PZU). Ponadto PZU przy sprzedaży ubezpieczeń korzysta z pośrednictwa banków oferujących usługi ubezpieczeniowe PZU w ramach *bancassurance*. PZU prowadzi także działalność reasekuracyjną.

PZU jako jednostka dominująca tworzy grupę kapitałową („Grupa PZU”), w skład której wchodzi ponad 30 podmiotów, działających w zakresie m.in.:

- ubezpieczeń majątkowych i osobowych oraz reasekuracji (PZU, PrJSC IC PZU Ukraine, UAB DK PZU Lietuva),
- ubezpieczeń na życie (PZU na Życie S.A., PrJSC IC PZU Ukraine Life Insurance, UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas),
- innych usług finansowych, m.in.: zarządzania funduszami emerytalnymi (Powszechne Towarzystwo Emerytalne PZU S.A.), zarządzania funduszami inwestycyjnymi (Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU S.A.), zarządzania cudzym pakietem papierów wartościowych na zlecenie (PZU Asset Management S.A.), zarządzania pracowniczym funduszem emerytalnym (Międzyzakładowe Pracownicze Towarzystwo Emerytalne PZU S.A.), lokowania środków zebranych od uczestników funduszu (PZU SFIO Universum, PZU FIZ Akcji, PZU FIZ Dynamiczny, PZU FIZ sektora Nieruchomości, PZU FIZ Sektora Nieruchomości 2, PZU FIZ Sektora Nieruchomości 3, PZU FIZ Aktywów Niepublicznych BIS 1, PZU FIZ Aktywów Niepublicznych BIS 2, PZU Dłużny Rynków Wschodzących, PZU FIZ Aktywów Niepublicznych RE Income, PZU FIO Gotówkowy),

- obrotu nieruchomościami (Ogrodowa-Inwestycje sp. z o.o., Tower Inwestycje sp. z o.o.),
- produkcji i sprzedaży grzejników oraz baterii sanitarnych (Armatura Kraków S.A., Armatoora S.A.),
- produkcji armatury wodnej, gazowej i centralnego ogrzewania (Armagor S.A.),
- produkcji ceramicznych wyrobów sanitarnych (Armadimp S.A.),
- usługowej działalności *assistance* (PZU Pomoc S.A., LLC SOS Services Ukraine, Ipsilon sp. z o.o.).

Grupa PZU prowadzi działalność głównie w Polsce oraz w mniejszym zakresie na Ukrainie i Litwie (gdzie posiada odpowiednio 3 i 2 spółki zależne).

II. Link4 - pasywny uczestnik koncentracji jest spółką akcyjną prawa polskiego, której przedmiotem działalności jest świadczenie usług ubezpieczeniowych i usług bezpośrednio z nimi związanych w zakresie ubezpieczeń majątkowych i osobowych. Działalność Link4 koncentruje się na sprzedaży ubezpieczeń majątkowych, w szczególności ubezpieczeń komunikacyjnych oraz ubezpieczeń na czas podróży i wypadku. Swoje produkty oferuje poprzez kanał dystrybucji bezpośredniej (*direct*), tj. przez telefon i Internet. W mniejszym zakresie sprzedaż ubezpieczeń prowadzona jest również za pośrednictwem multiagencji i brokerów oraz banków (w ramach *bancassurance*).

Link4 należy do globalnej grupy ubezpieczeniowej, w której podmiotem dominującym jest Royal & Sun Alliance Insurance plc z siedzibą w Horsham, West Sussex, Wielka Brytania (dalej „Grupa RSA”). Grupa RSA prowadzi działalność zarówno na rynkach rozwiniętych, jak i wschodzących. Działa w 33 państwach, głównie w Wielkiej Brytanii, Irlandii, Skandynawii, Europie Środkowej i Wschodniej, Kanadzie, Azji, na Bliskim Wschodzie i w Ameryce Południowej.

Link4 posiada jedną spółkę zależną L4C sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie (dalej „L4C”), która prowadzi działalność w zakresie świadczenia usług IT, tj. działalność związaną z zarządzaniem urządzeniami informatycznymi.

Opis i przyczyny koncentracji

Planowana koncentracja została zgłoszona w trybie art. 13 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i polega na przejściu przez PZU kontroli nad Link4 oraz jej spółką zależną L4C poprzez nabycie 100% akcji imiennych Link4.

Podstawę koncentracji stanowi Umowa Nabycia Akcji z dnia 17 kwietnia 2014 r. zawarta pomiędzy PZU i Royal & Sun Alliance Insurance plc.

Deklarowaną przyczyną koncentracji jest zamiar pozyskania przez PZU *know-how* w dziedzinie dystrybucji ubezpieczeń za pośrednictwem kanału sprzedaży bezpośredniej *direct*, który jest komplementarny do kanałów sprzedaży stosowanych przez PZU. Zgłaszający informuje, iż PZU planuje utrzymać markę Link4 na rynku i dzięki temu oferować bardziej zróżnicowane i innowacyjne portfolio usług ubezpieczeniowych.

Zdaniem Wnioskodawcy, transakcja przyniesie bezpośrednie korzyści konsumentom dzięki wyższej jakości oraz bardziej zdywersyfikowanemu portfelowi usług oferowanych przez Grupę PZU.

Rynki właściwe, na które koncentracja wywiera wpływ

Zgodnie z treścią art. 4 pkt 9 ustawy, przez rynek właściwy rozumie się rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji. Rynek ten wyznaczają zatem zasadniczo dwa elementy: towar (*rynek produktowy*) i terytorium (*rynek geograficzny*).

Ocena oddziaływania koncentracji na stan konkurencji wymaga określenia rynków właściwych zarówno w aspekcie produktowym, jak i geograficznym, na które koncentracja wywiera wpływ.

Mając na uwadze powyższą definicję oraz kryteria wyznaczania rynków właściwych, na które koncentracja wywiera wpływ, zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie zgłoszenia zamiaru koncentracji przedsiębiorców (Dz. U. Nr 134, poz. 937), organ antymonopolowy stwierdził, co następuje:

A) koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym na

- 1. krajowy rynek ubezpieczeń majątkowych (dział II załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej – pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe),**

a w wypadku przyjęcia wąskiej definicji rynku produktowego na:

- 2. krajowy rynek ubezpieczeń wypadku (grupa 1 działu II),**
- 3. krajowy rynek ubezpieczeń casco pojazdów lądowych, z wyjątkiem pojazdów szynowych (grupa 3 działu II),**
- 4. krajowy rynek ubezpieczeń szkód spowodowanych żywiołami (grupa 8 działu II),**
- 5. krajowy rynek ubezpieczeń pozostałych szkód rzeczowych (grupa 9 działu II),**
- 6. krajowy rynek ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej, wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów lądowych z napędem własnym (grupa 10 działu II),**
- 7. krajowy rynek ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej (grupa 13 działu II),**
- 8. krajowy rynek ubezpieczeń świadczenia pomocy na korzyść osób, które popadły w trudności w czasie podróży lub podczas nieobecności w miejscu zamieszkania (grupa 18 działu II),**

bowiem działalność uczestników koncentracji pokrywa się w tym zakresie, a ich łączny udział w każdym z ww. rynków przekroczył próg 20 %.

Poniżej przedstawiono uzasadnienie określenia rynków właściwych w aspekcie produktowym oraz geograficznym, a także charakterystykę tych rynków.

1. Uzasadnienie określenia rynku, na który koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym

1.1. Uzasadnienie określenia rynków, na które koncentracja wywiera wpływ w aspekcie produktowym

Uczestnicy koncentracji prowadzą działalność ubezpieczeniową¹, która zgodnie z klasyfikacją zawartą w ustawie o działalności ubezpieczeniowej obejmuje ubezpieczenia na życie (dział I załącznika do ww. ustawy) oraz pozostałe ubezpieczenia osobowe i

¹ ubezpieczenie jest formą zarządzania ryzykiem stosowaną przede wszystkim w celu zabezpieczenia przed ryzykiem występowania skutków zdarzeń losowych i polega na przeniesieniu ryzyka wystąpienia skutku zdarzenia losowego z jednego podmiotu (ubezpieczonego, właściciela polisy) na inny (ubezpieczyciela – zakład ubezpieczeń, oferujący ubezpieczenie) za określoną zapłatę (składkę ubezpieczeniową)

ubezpieczenia majątkowe, zwane dalej „ubezpieczeniami majątkowymi” (dział II załącznika do ww. ustawy). Działalność ubezpieczeniowa obejmuje także reasekurację, w zakresie której zakłady ubezpieczeniowe oferują polisy innym firmom ubezpieczeniowym, pozwalając im w ten sposób obniżyć ryzyko i chronić się przed dużymi stratami.

Grupa PZU prowadzi działalność w zakresie świadczenia ubezpieczeń na życie, ubezpieczeń majątkowych oraz reasekuracji, natomiast Link4 w zakresie świadczenia ubezpieczeń majątkowych. Ich wspólnym obszarem działalności jest zatem świadczenie usług w zakresie ubezpieczeń majątkowych.

PZU prowadzi sprzedaż ubezpieczeń majątkowych, w których główną grupę usług stanowią ubezpieczenia komunikacyjne, które stanowią ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 1 załącznika do decyzji]% składki przypisanej brutto, wykorzystując pośrednie (tradycyjne) kanały dystrybucji, tj. agentów, multiagentów, brokerów i przedstawicieli ubezpieczyciela. Link4 prowadzi działalność w zakresie ubezpieczeń majątkowych, koncentrując się na sprzedaży ubezpieczeń komunikacyjnych, które stanowią ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 2 załącznika do decyzji]% składki przypisanej brutto, poprzez kanał dystrybucji bezpośredniej *direct*, tj. przez Internet i telefon, oraz w niewielkim stopniu poprzez kanały tradycyjne (multiagencje, brokerów, banki).

Uwzględniając:

1. wymóg rozłączności prowadzenia działalności ubezpieczeniowej w zakresie ubezpieczeń działu I - ubezpieczenia na życie i działu II - ubezpieczenia majątkowe (według podziału określonego ustawą o działalności ubezpieczeniowej),
2. różny krąg odbiorców,
3. brak substytucyjności,

szeroko rozumianymi rynkami w sektorze ubezpieczeń są: ubezpieczenia na życie, ubezpieczenia majątkowe oraz reasekuracja. Powyższe jest zgodne z dotychczasowym orzecznictwem Prezesa Urzędu² oraz Komisji Europejskiej³ dotyczącym koncentracji w sektorze ubezpieczeń. W przypadku rozpatrywanej koncentracji właściwym rynkiem produktowym w szerszym ujęciu, na którym działają obydwaj jej uczestnicy, jest rynek ubezpieczeń majątkowych, przy czym Link4 nie prowadzi działalności na rynku ubezpieczeń na życie i na rynku reasekuracji.

² Decyzja z dnia 7 września 2005 r., nr DAR-10/2005 – WSAV/Benefia, Decyzja z dnia 22 sierpnia 2005 r., nr DAR-7/2005- Aegon/Nationwide

³ Decyzja z dnia 4 kwietnia 2012 r. COMP/M.6521-Talanx International/Meji Yasuda Life Insurance/Warta

Powyższa definicja rynku uwzględnia oprócz rodzaju i właściwości oraz specyfiki ubezpieczeń majątkowych również sposób ich dystrybucji. Ubezpieczenia majątkowe dystrybuowane zarówno przez tradycyjne, pośrednie kanały, jak i przez bezpośrednie kanały sprzedaży, są z punktu widzenia klienta substytucyjne (dotyczą tego samego produktu, tj. polisy ubezpieczeniowej, która sprzedawana może być klientowi w różny sposób w zależności od jego preferencji; kanał *direct* stanowi dodatkowy kanał dystrybucji oparty na odmiennej platformie komunikacji i formie dotarcia do klienta).

Podobne stanowisko w tym zakresie wynika z opinii przedsiębiorców prowadzących działalność na rynku ubezpieczeń majątkowych, będących konkurentami uczestników koncentracji, do których Prezes Urzędu skierował zapytanie w toku postępowania. Przedsiębiorcy ci, oceniając substytucyjność ubezpieczeń majątkowych świadczonych metodą *direct* oraz poprzez tradycyjne kanały dystrybucji, w zdecydowanej większości (26 zakładów) wskazywali, że ubezpieczenia te stanowią ten sam rynek produktowy (poprzez *direct* można nabywać te same pod względem rodzaju i właściwości masowe produkty ubezpieczeniowe, co przez inne tradycyjne kanały dystrybucji. Ponadto firmy, które początkowo oferowały wyłącznie ubezpieczenia *direct* oferują usługi multikanałowo).

Rozpatrując rynki ubezpieczeniowe w węższym ujęciu, tj. uwzględniając klasyfikację ubezpieczeń działu I i II zawartą w ustawie o działalności ubezpieczeniowej według różnych rodzajów ryzyka w podziale na grupy ubezpieczeń⁴, a także biorąc pod uwagę brak substytucyjności pomiędzy poszczególnymi ryzykami (grupami ubezpieczeń), każdy rodzaj ubezpieczenia zarówno na życie, jak i ubezpieczenia majątkowego może stanowić odrębny rynek produktowy. Powyższe podejście uwzględnia dotychczasowe orzecznictwo Prezesa Urzędu⁵, jak i Komisji Europejskiej⁶. Podkreślenia wymaga, iż wprawdzie od strony podażowej zakłady ubezpieczeniowe świadczyć mogą różne rodzaje ubezpieczeń (często świadczą ubezpieczenia wielu rodzajów ryzyk, tj. grup ubezpieczeń), to od strony popytowej grupy ryzyk objęte klasyfikacją ustawy o działalności ubezpieczeniowej nie stanowią wobec siebie substytutów.

⁴ w zakresie ubezpieczeń na życie występuje 5 grup ubezpieczeń, a w ramach ubezpieczeń majątkowych - 18 grup ubezpieczeń.

⁵ Decyzja z dnia 21 stycznia 2004 r., nr DAR-3/2004-Uniqa/Filar

⁶ Decyzja z dnia 19 marca 1998 r. COMP/M.1082-Allianz/AGF, Decyzja z dnia 20 lipca 2006 r. COM/M.4284-Axa/Winterthur, Decyzja z dnia 4 kwietnia 2012 r., COMP/M.6521-Talanx International/Meji Yasuda Life Insurance/Warta, Decyzja z dnia 19 listopada 2012 r. w sprawie COMP/M.6743 – Talanx International/Meji Yasuda Life Insurance/HDI Polska

Mając na względzie powyższe ustalenia, rynkami właściwymi w zakresie ubezpieczeń majątkowych w węższym ujęciu są następujące rynki produktowe:

- ubezpieczenia wypadku, w tym wypadku przy pracy i choroby zawodowej, obejmujące świadczenia jednorazowe, świadczenia powtarzające się, połączone świadczenia, przewóz osób (**grupa 1 działu II**),
- ubezpieczenia choroby, obejmujące świadczenia jednorazowe, świadczenia powtarzające się i świadczenia kombinowane (grupa 2 działu II),
- ubezpieczenia casco pojazdów lądowych, z wyjątkiem pojazdów szynowych, obejmujące szkody w pojazdach samochodowych oraz pojazdach lądowych bez własnego napędu (**grupa 3 działu II**),
- ubezpieczenia casco pojazdów szynowych, obejmujące szkody w pojazdach szynowych (grupa 4 działu II),
- ubezpieczenia casco statków powietrznych, obejmujące szkody w statkach powietrznych (grupa 5 działu II),
- ubezpieczenia żeglugi morskiej i śródlądowej casco statków żeglugi morskiej i statków żeglugi śródlądowej, obejmujące szkody w statkach żeglugi morskiej i statkach żeglugi śródlądowej (grupa 6 działu II),
- ubezpieczenia przedmiotów w transporcie, obejmujące szkody na transportowanych przedmiotach, niezależnie od każdorazowo stosowanych środków transportu (grupa 7 działu II),
- ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami, obejmujące szkody rzeczowe nieujęte w grupach 3-7, spowodowane przez ogień, eksplozję, burzę, inne żywioły, energię jądrową, obsunięcia ziemi lub tąpnięcia (**grupa 8 działu II**),
- ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych (jeżeli nie zostały ujęte w grupie 3,4,5,6 lub 7), wywołanych przez grad lub mróz oraz inne przyczyny (jak np. kradzież), jeżeli przyczyny te nie są ujęte w grupie 8 (**grupa 9 działu II**),
- ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wszelkiego rodzaju, wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów lądowych z napędem własnym, łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności przewoźnika (**grupa 10 działu II**),
- ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wszelkiego rodzaju, wynikającej z posiadania i użytkowania statków powietrznych, łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności przewoźnika (grupa 11 działu II),

- ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za żeglugę morską i śródlądową, wynikającej z posiadania i użytkowania statków żeglugi śródlądowej i statków morskich, łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności przewoźnika (grupa 12 działu II),
- ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej) nieujętej w grupach 10-12 (**grupa 13 działu II**),
- ubezpieczenia kredytu, w tym: ogólnej niewypłacalności, kredytu eksportowego, spłaty rat, kredytu hipotecznego, kredytu rolniczego (grupa 14 działu II),
- gwarancja ubezpieczeniowa bezpośrednia i pośrednia (grupa 15 działu II),
- ubezpieczenia różnych ryzyk finansowych, w tym: ryzyka utraty zatrudnienia, niewystarczającego dochodu, złych warunków atmosferycznych, utraty zysków, stałych wydatków ogólnych, nieprzewidzianych wydatków handlowych, utraty wartości rynkowej, utraty stałego źródła dochodu, pośrednich strat handlowych poza wyżej wymienionymi, innych strat finansowych (grupa 16 działu II),
- ubezpieczenia ochrony prawnej (grupa 17 działu II),
- ubezpieczenia świadczenia pomocy na korzyść osób, które popadły w trudności w czasie podróży lub podczas nieobecności w miejscu zamieszkania (**grupa 18 działu II**).

Działalność uczestników koncentracji pokrywa się przede wszystkim w zakresie rynków obejmujących grupy: 1, 3, 8, 9, 10, 13 i 18 działu II. Natomiast w rynkach, obejmujących grupy: 2 i 17 działu II działalność prowadzi PZU, a obecność Link4 jest marginalna (w 2013 r. poniżej 0,01%). W pozostałych grupach działu II, tj.: 4, 5, 6, 7, 11, 12, 14, 15 i 16, Link4 nie prowadzi działalności.

1.2. Uzasadnienie określenia rynku w aspekcie geograficznym

Przy wyznaczaniu geograficznego rynku właściwego dla danej koncentracji należy uwzględnić obszar, na którym, ze względu na rodzaj oferowanych usług i ich właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji.

Mając na względzie powyższe kryteria, w szczególności podobne warunki konkurencji, nadzór ze strony krajowych organów finansowych (w Polsce Komisji Nadzoru Finansowego, dalej „KNF”), preferencje konsumentów, krajowe kanały dystrybucji i względy podatkowe, rynki ubezpieczeń, zarówno w ujęciu szerszym, tj. ubezpieczeń majątkowych i

ubezpieczeń na życie, jak i węższym, tj. ubezpieczeń poszczególnych ryzyk, przyjmowane są w orzecznictwie Prezesa Urzędu⁷ oraz KE⁸ jako krajowe. Wyjątek stanowią ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe (grupy: 4, 5, 6, 11, 12), które uznano za rynki szersze niż krajowe, a rynek reasekuracji, ze względu na konieczność obsługi ryzyka w skali międzynarodowej i sposób prowadzenia działalności – jako rynek o zasięgu światowym.

2. Charakterystyka rynków, na które koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym

2.1. krajowy rynek ubezpieczeń majątkowych

Jak wskazano powyżej rynek ubezpieczeń majątkowych, będący rynkiem w szerokim ujęciu, obejmuje zgodnie z klasyfikacją ustawy o działalności ubezpieczeniowej ubezpieczenia działu II – pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe. W aspekcie geograficznym rynek ten ma wymiar krajowy.

Na rynku ubezpieczeń majątkowych w Polsce działalność prowadziło⁹ (według stanu na koniec 2013 r.) 30 krajowych oraz 23 zagraniczne zakłady ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej i innych państw należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, które notyfikowały zamiar utworzenia oddziału, a także 604 zagraniczne zakłady ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej i innych państw należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, które notyfikowały zamiar prowadzenia działalności na terytorium Polski w ramach swobody świadczenia usług (w inny sposób niż przez oddział).

Jak wynika z orzecznictwa Prezesa Urzędu¹⁰ oraz KE¹¹, a także z praktyki KNF pozycja rynkowa podmiotów działających na rynkach ubezpieczeniowych mierzona jest wartością składki przypisanej brutto.

Z informacji Wnioskodawcy oraz ustaleń organu antymonopolowego (uzyskanych z KNF oraz zakładów ubezpieczeń) wynika, iż na krajowym rynku ubezpieczeń majątkowych

⁷ Decyzja z 28 czerwca 2005 r. nr RWA-18/2005- CA Immo/Central European Warsaw Investment S.a.r.l.

⁸ Decyzja z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie COMP/M.3395 - Sampo/If Skadeförsäkring,

Decyzja z dnia 19 listopada 2012 r. w sprawie COMP/M.6743 – Talanx International/Meji Yasuda LifeInsurance/HDI Polska

⁹ na podstawie Raportu KNF-sektor ubezpieczeń –IV kwartał 2013 r.

¹⁰ Decyzja z dnia 21 stycznia 2004 r., nr DAR-3/2004-Uniqa/Filar, Decyzja z dnia 7 września 2005 r., nr DAR-10/2005 – WSAV/Benefia, Decyzja z dnia 22 sierpnia 2005 r., nr DAR-7/2005- Aegon/Nationwide

¹¹ Decyzja z dnia 19 listopada 2012 r. w sprawie COMP/M.6743 – Talanx International/Meji Yasuda LifeInsurance/HDI Polska, Decyzja z dnia 19 marca 1998 r. COMP/M.1082-Allianz/AGF, Decyzja z dnia 20 lipca 2006 r. COM/M.4284-Axa/Winterthur, Decyzja z dnia 4 kwietnia 2012 r., COMP/M.6521-Talanx International/Meji Yasuda Life Insurance/Warta

w Polsce łączny udział uczestników koncentracji mierzony wartością składki przypisanej brutto wynosił w 2013 r. ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 3 załącznika do decyzji]%, w tym PZU – ok. 31,7% a Link4 - ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 4 załącznika do decyzji]%, podczas gdy w 2012 r. ich łączny udział wynosił ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 5 załącznika do decyzji]%, w tym PZU – ok. 32,8% a Link4 – ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 6 załącznika do decyzji] %.

Do największych konkurentów na tym rynku należą: TUiR Warta, STU Ergo Hestia, TU Allianz Polska oraz Uniqa TU, z udziałami wynoszącymi odpowiednio ok.: [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 7 załącznika do decyzji] %, przy czym TUiR Warta i TU Europa, kontrolowane wspólnie przez Talanx AG i Meiji Yasuda, należą do grupy kapitałowej Talanx („Grupa Talanx”), która posiada łączny udział ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 8 załącznika do decyzji]%, a STU Ergo Hestia i MTU Moje należą do grupy kapitałowej Ergo („Grupa Ergo”), która ma łączny udział ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 9 załącznika do decyzji]%. Ponadto Grupa Vienna Insurance („Grupa Vienna”), w ramach której działają TU: Compensa, Benefia i InterRisk, posiada łączny udział w tym rynku ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 10 załącznika do decyzji] %.

2.2. rynki w węższym ujęciu produktowym, obejmujące poszczególne grupy ubezpieczeń działu II

Biorąc pod uwagę wskazane wcześniej węższe rynki właściwe, obejmujące poszczególne ryzyka ubezpieczeń majątkowych (grupy ubezpieczeń działu II), szacunkowy udział uczestników koncentracji w krajowych rynkach poszczególnych grup ubezpieczeń majątkowych (mierzony wartością składki przypisanej brutto w latach 2012 i 2013), na których działalność uczestników koncentracji pokrywa się, a ich łączny udział w każdym z rynków przekroczył próg 20%, przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 1

lp.	Grupa ubezpieczeniowa	Szacunkowy udział (w %)			
		PZU 2012r.	Link4 2013r.	PZU + Link4 2012r.	Link4 2013r.
1.	Grupa 1-ubezpieczenia wypadku	[TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 11 załącznika do decyzji]			
2.	Grupa 3-ubezpieczenia casco pojazdów lądowych z wyjątkiem pojazdów szynowych				

3.	Grupa 8 -ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami	
4.	Grupa 9 -ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych	
5.	Grupa 10 -ubezpieczenia OC pojazdów lądowych	
6.	Grupa 13 -ubezpieczenia OC nie ujęte w grupach 10-12	
7.	Grupa 18 -ubezpieczenia świadczenia pomocy	

źródło - dane przedstawione przez Wnioskodawcę

2.2 .1. krajowy rynek ubezpieczeń wypadku (grupa 1 działu II)

Rynek ubezpieczeń wypadku obejmuje ubezpieczenia wypadku, w tym wypadku przy pracy i choroby zawodowej, obejmujące świadczenia jednorazowe, świadczenia powtarzające się, połączone świadczenia, przewóz osób.

Jak wynika z informacji Wnioskodawcy, w krajowym rynku ubezpieczeń wypadku łączny udział uczestników koncentracji mierzony wartością składki przypisanej brutto wynosił w 2013 r. ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 12 załącznika do decyzji] %, w tym PZU – ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 13 załącznika do decyzji] %, a Link4 - ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 14 załącznika do decyzji] %.

Do największych konkurentów na tym rynku należą zakłady ubezpieczeń działające w ramach Grupy Vienna, Grupy Talanx i Grupy Ergo oraz TU Allianz i BZ-WBK Aviva, z udziałami wynoszącymi odpowiednio ok.: [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 15 załącznika do decyzji] %.

2.2.2. krajowy rynek ubezpieczeń casco pojazdów lądowych, z wyjątkiem pojazdów szynowych (grupa 3 działu II)

Rynek ubezpieczeń casco pojazdów lądowych, z wyjątkiem pojazdów szynowych obejmuje ubezpieczenia dotyczące szkód w pojazdach samochodowych oraz pojazdach lądowych bez własnego napędu.

Wnioskodawca oszacował, iż w krajowym rynku ubezpieczeń casco pojazdów lądowych z wyjątkiem pojazdów szynowych łączny udział uczestników koncentracji mierzony wartością składki przypisanej brutto wynosił w 2013 r. ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 16 załącznika do decyzji] %, w tym PZU – ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 17 załącznika do decyzji]%, a Link4 - ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 18 załącznika do decyzji] %.

Do największych konkurentów na tym rynku należą zakłady ubezpieczeń działające w ramach Grupy Ergo, Grupy Talanx, Grupy Vienna oraz TU Allianz i Generali, z udziałami wynoszącymi odpowiednio ok: [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 19 załącznika do decyzji] %.

2.2.3. krajowy rynek ubezpieczeń szkód spowodowanych żywiołami (grupa 8 działu II)

Rynek ubezpieczeń szkód spowodowanych żywiołami dotyczy szkód rzeczowych spowodowanych przez ogień, eksplozję, burzę i inne żywioły, energię jądrową, obsunięcia ziemi lub tąpnięcia.

Jak wynika z szacunków Wnioskodawcy, w krajowym rynku ubezpieczeń grupy 8 działu II łączny udział uczestników koncentracji mierzony wartością składki przypisanej brutto wynosił w 2013 r. ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 20 załącznika do decyzji]%, w tym PZU – ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 21 załącznika do decyzji]%, a Link4 - ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 22 załącznika do decyzji] %.

Do największych konkurentów na tym rynku należą zakłady ubezpieczeń działające w ramach Grupy Talanx, Grupy Ergo, TU Allianz i Uniqa oraz Grupy Vienna z udziałami wynoszącymi odpowiednio ok: [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 23 załącznika do decyzji] %.

2.2.4. krajowy rynek ubezpieczeń pozostałych szkód rzeczowych (grupa 9 działu II)

Rynek ubezpieczeń pozostałych szkód rzeczowych obejmuje ubezpieczenia szkód, które nie zostały ujęte w grupie 3, 4, 5, 6 lub 7, wywołanych przez grad lub mróz oraz inne przyczyny (jak np. kradzież), jeżeli przyczyny te nie są ujęte w grupie 8.

Jak szacuje Wnioskodawca, w rynku tym w Polsce łączny udział uczestników koncentracji mierzony wartością składki przypisanej brutto wynosił w 2013 r. ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 24 załącznika do decyzji]%, w tym PZU – ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 25 załącznika do decyzji]%, a Link4 - ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 26 załącznika do decyzji]%

Do największych konkurentów na tym rynku należą zakłady ubezpieczeń działające w ramach Grupy Ergo, Grupy Talanx, Grupy Vienna oraz TU Allianz i TUW Concordia z udziałami wynoszącymi odpowiednio ok: [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 27 załącznika do decyzji]%

2.2.5. krajowy rynek ubezpieczeń OC pojazdów lądowych (grupa 10 działu II)

Rynek ten obejmuje ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów lądowych z napędem własnym, łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności przewoźnika.

Wnioskodawca oszacował, iż w powyższym rynku w Polsce łączny udział uczestników koncentracji mierzony wartością składki przypisanej brutto wynosił w 2013 r. ok.: [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 28 załącznika do decyzji]%, w tym PZU – ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 29 załącznika do decyzji]%, a Link4 - ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 30 załącznika do decyzji]%

Do największych konkurentów na tym rynku należą zakłady ubezpieczeń działające w ramach Grupy Talanx, Grupy Ergo, Grupy Vienna oraz TU Allianz i Uniqa z udziałami wynoszącymi odpowiednio ok.: [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 31 załącznika do decyzji] %.

2.2.6. krajowy rynek ubezpieczeń OC nie ujętych w grupach 10-12 (grupa 13 działu II)

Rynek ten obejmuje ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej nieujęte w grupach 10-12.

Wnioskodawca szacuje, iż na powyższym rynku w Polsce łączny udział uczestników koncentracji mierzony wartością składki przypisanej brutto wynosił w 2013 r. ok.: [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 32 załącznika do decyzji]%, w tym PZU – ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 33 załącznika do decyzji]%, a Link4 - ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 34 załącznika do decyzji] %.

Do największych konkurentów na tym rynku należą zakłady ubezpieczeń działające w ramach Grupy Talanx, Grupy Ergo, Grupy Vienna oraz TU Allianz i Uniqa z udziałami wynoszącymi odpowiednio ok.: [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 35 załącznika do decyzji] %.

2.2.7. krajowy rynek ubezpieczeń świadczenia pomocy (grupa 18 działu II)

Rynek ten obejmuje ubezpieczenia świadczenia pomocy na korzyść osób, które popadły w trudności w czasie podróży lub podczas nieobecności w miejscu zamieszkania.

Jak wynika z szacunków Wnioskodawcy, w rynku tym w Polsce łączny udział uczestników koncentracji mierzony wartością składki przypisanej brutto wynosił w 2013 r. ok.: [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 36 załącznika do decyzji] %, w tym PZU –

ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 37 załącznika do decyzji]%, a Link4 - ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 38 załącznika do decyzji]%

Do największych konkurentów na tym rynku należą zakłady ubezpieczeń działające w ramach Grupy Talanx, Grupy Vienna, Grupy Ergo oraz TU BRE Ubezpieczenia i Allianz, z udziałami wynoszącymi odpowiednio ok: [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 39 załącznika do decyzji] %.

2.3. Sytuacja konsumentów

Jak wynika z informacji uzyskanych od Wnioskodawcy, po dokonaniu koncentracji PZU zamierza rozwijać działalność Link4, realizując strategię dwóch marek, dzięki czemu klientom (w tym konsumentom) zaoferowana zostanie pełniejsza oferta w zakresie ochrony ubezpieczeniowej, a konsumentom w szczególności wrażliwym na cenę zostaną zaoferowane usługi ubezpieczeniowe jeszcze lepszej jakości. PZU udostępni bowiem Link4 swój *know-how* w zakresie tworzenia produktów, wycen ryzyka ubezpieczeniowego oraz polityki inwestycyjnej. Ponadto PZU pozyska w wyniku transakcji bardziej nowoczesny kanał dystrybucji ubezpieczeń, co pozwoli mu na dotarcie do klientów z młodszego pokolenia, w tym zorientowanych głównie na niższą cenę oferowanych ubezpieczeń.

Odnosząc się do wpływu transakcji na sytuację pośredników ubezpieczeniowych Wnioskodawca stwierdził, iż nie wpłynie ona negatywnie na zmianę stanu na rynku usług pośrednictwa ubezpieczeniowego w Polsce, na którym istnieje duże zapotrzebowanie na tego typu usługi, ponieważ główni konkurenci PZU w szerokim zakresie korzystają z usług pośredników ubezpieczeniowych, a standardowy okres wypowiedzenia umowy z zakładem ubezpieczeń wynosi jedynie 3 miesiące, w związku z czym pośrednicy ubezpieczeniowi współpracujący dotychczas z PZU z łatwością mogą rozpocząć sprzedaż usług ubezpieczeniowych innych ubezpieczycieli.

2.4. Opinie podmiotów prowadzących działalność na krajowym rynku ubezpieczeń

Organ antymonopolowy zasięgnął opinii 31 przedsiębiorców prowadzących działalność na rynku ubezpieczeń majątkowych, będących konkurentami uczestników koncentracji. Większość przedsiębiorców objętych badaniem (17 zakładów) oceniając wpływ koncentracji na rynek ubezpieczeń majątkowych w Polsce podnosiła, iż w wyniku transakcji nastąpi wzmocnienie pozycji PZU na rynku ubezpieczeń majątkowych, w szczególności w

zakresie ubezpieczeń komunikacyjnych, oraz wskazywała, że koncentracja ta przyczyni się do zwiększenia koncentracji na tym rynku.

Jednocześnie znaczna część przedsiębiorców ubezpieczeniowych (12 zakładów) nie dostrzegła zagrożenia dla funkcjonowania ich zakładów na rynku ubezpieczeń majątkowych w związku z koncentracją PZU i Link4. Z kolei 2 zakłady (w tym jeden z głównych konkurentów PZU) nie przewidują znaczącego wpływu koncentracji na funkcjonowanie rynku ubezpieczeń majątkowych i wskazują, że transakcja ta nie będzie miała istotnych skutków dla rynku i ich zakładu.

2.5. Opinie organów nadzorujących krajowy rynek ubezpieczeń

Opinia KNF

KNF stwierdził, że z uwagi na fakt, iż Link4 nie prowadzi reasekuracji czynnej oraz działalności w ubezpieczeniach na życie, przejęcie go przez PZU nie wpłynie na globalny rynek reasekuracji, a w zakresie szeroko rozumianego sektora ubezpieczeń skutki przejęcia będą znacząco mniejsze niż w zakresie rynku ubezpieczeń majątkowych. Jednakże w związku z tym, że Link4 pozyskuje ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 40 załącznika do decyzji]% składki przypisanej brutto z ubezpieczeń komunikacyjnych, z czego [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 41 załącznika do decyzji]% z grupy 10 obejmującej ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych i [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 42 załącznika do decyzji]% z grupy 3 obejmującej ubezpieczenia AC, KNF ocenił wpływ przejęcia na koncentrację także w grupach 10 i 3 łącznie oraz w grupie 10. Wyniki tej oceny wskazują, iż koncentracja na rynku ubezpieczeń działu II jest wysoka, bowiem wskaźniki koncentracji (mierzone wartością składki przypisanej brutto) według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. kształtowały się następująco: CR5-68,7%, CR10-89,1%, HHI-1403;

Z analiz przeprowadzonych w UKNF wynika, że dla 30 podmiotów działających na rynku ubezpieczeń działu II (przy założeniu niezależności udziałów w rynku poszczególnych podmiotów), współczynnik koncentracji HHI w 95% przypadków powinien być niższy niż 840. Jednakże w dziale II współczynnik HHI wynosi 1479 (według stanu na 31 marca 2014 r.), co świadczy o zaburzeniu rozkładu udziałów w rynku poszczególnych zakładów i występowaniu istotnie wysokiej koncentracji w tym dziale. Jednocześnie w grupach ubezpieczeń komunikacyjnych, w których Link4 pozyskuje ponad [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 43 załącznika do decyzji]% swojej składki przypisanej brutto,

wskaźnik koncentracji jest jeszcze wyższy i wynosi 1716 (w grupie 10 obejmującej OC posiadaczy pojazdów mechanicznych wynosi 1607).

W przypadku połączenia działalności PZU i Link4 współczynnik koncentracji HHI wzrósłby, według stanu na 31 marca 2014 r., do 1570 w dziale II, do 1872 łącznie dla grup 3 i 10 oraz do 1803 w grupie 10. W przypadku liczenia współczynnika HHI nie dla pojedynczych podmiotów, ale dla ubezpieczeniowych grup kapitałowych (z uwzględnieniem grupy obejmującej PZU i Link4) obecnych w dziale II, to współczynnik HHI wynosiłby 1751 w dziale II, 2006 łącznie dla grup 3 i 10 oraz 1959 w grupie 10. Wartości te wskazują na bardzo wysoką koncentrację podmiotów i ubezpieczeniowych grup kapitałowych na rynku ubezpieczeń działu II, w szczególności w ubezpieczeniach komunikacyjnych.

Biorąc pod uwagę powyższe stwierdzenia zawarte w opinii KNF (regulatora rynków finansowych), odnośnie do stopnia koncentracji rynku ubezpieczeniowego podkreślić należy, iż dotyczą one postępowania w sprawie zamiaru nabycia przez PZU akcji Link4, które prowadzone jest przez KNF zgodnie z celami ustawowymi realizowanymi przez ten organ, którymi jest m.in. zapewnienie stabilności rynku finansowego (w tym rynku ubezpieczeniowego). Ponadto należy wskazać, iż wniosków formułowanych przez KNF dotyczących stopnia koncentracji rynku ubezpieczeniowego nie da się zastosować do oceny tej koncentracji dokonywanej przez organ antymonopolowy z punktu widzenia rynku właściwego i wpływu koncentracji na konkurencję na tym rynku.

Opinia Rzecznika Ubezpieczonych

W ocenie Rzecznika Ubezpieczonych przejęcie kontroli przez PZU nad Link4 nie budzi zastrzeżeń czy też obaw. Link4 ma niewątpliwie zasługi dla polskiego rynku ubezpieczeniowego jako pierwszy ubezpieczyciel oferujący ubezpieczenia komunikacyjne w kanale sprzedaży *direct* - za pośrednictwem Internetu i telefonu. Jednocześnie podmiot ten nie uzyskał nigdy znaczącego udziału na rynku i to nawet uwzględniając wyłącznie segment ubezpieczeń komunikacyjnych, który w 2013 r. stanowił dla niego [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 44 załącznika do decyzji]% ogółu składki przypisanej brutto. Biorąc pod uwagę zakłady ubezpieczeń działu II według wysokości składki, Link4 znalazł się poza pierwszą piętnastką, z udziałem w rynku na poziomie [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 45 załącznika do decyzji]%, a w przypadku ubezpieczeń komunikacyjnych – poza pierwszą dziesiątką, z udziałem w rynku na poziomie [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 46 załącznika do decyzji]%. Ponadto Rzecznik Ubezpieczonych stwierdził, iż Link4 należy do tych zakładów ubezpieczeń, na które

kierowana jest stosunkowo największa liczba skarg, oceniając je proporcjonalnie do udziału poszczególnych podmiotów w rynku. W 2013 r. Rzecznik Ubezpieczonych otrzymał [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 47 załącznika do decyzji] skargi na Link4, co stanowi [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 48 załącznika do decyzji] % ogółu skarg na zakłady ubezpieczeń działu II, natomiast na PZU – [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 49 załącznika do decyzji] skarg, co stanowiło [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 50 załącznika do decyzji] % spośród ogółu, przy czym udział w rynku tego ubezpieczyciela wynosił [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 51 załącznika do decyzji] %.

W opinii Rzecznika Ubezpieczonych, w działalności PZU w ostatnich latach dostrzegalne wydaje się zwiększenie wrażliwości na interesy i prawa konsumentów, co przejawia się w statystykach dotyczących skarg oraz w konkretnych działaniach - np. niedawne wprowadzenie w odniesieniu do ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych tzw. Bezpośredniej Likwidacji Szkód. Ponadto PZU wyróżnia się na polskim rynku ubezpieczeniowym znaczącym poziomem innowacyjności. Zgodnie z deklaracjami Prezesa PZU, Link4 ma stać się inkubatorem nowoczesnych rozwiązań dla całej grupy, a celem jego działania będzie dotarcie do osób z młodego pokolenia. Zdaniem Rzecznika, taka strategia koresponduje z dotychczasowymi doświadczeniami Link4 i daje jednocześnie nadzieję na poprawę poziomu obsługi klientów Link4, w tym również w zakresie likwidacji szkód komunikacyjnych, co budziło w przeszłości istotne zastrzeżenia Rzecznika Ubezpieczonych.

B) koncentracja nie wywiera wpływu na żaden rynek w układzie wertykalnym.

Pomiędzy uczestnikami koncentracji może potencjalnie istnieć relacja wertykalna (powiązania typu dostawca–odbiorca) w zakresie rynku reasekuracji.

Grupa PZU działa na globalnym rynku reasekuracji, a jej udziały rynkowe są znikome – wynoszą [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 52 załącznika do decyzji] %. Link4 nie świadczy żadnych usług reasekuracyjnych i jest jedynie ich nabywcą. Jak wynika z informacji Zgłaszającego, Link4 nie korzysta z reasekuracji swoich polis ubezpieczeniowych w Grupie PZU. Pomimo to pomiędzy Grupą PZU jako reasekuratorem a Link4 jako nabywcą polis reasekuracyjnych istnieje potencjalna relacja wertykalna. Jednakże z powodu niewielkich udziałów rynkowych koncentracja nie wywiera wpływu na rynek reasekuracji w układzie wertykalnym.

C) koncentracja wywiera wpływ w układzie konglomeratowym

na krajowy rynek pracowniczych grupowych ubezpieczeń na życie, na którym szacunkowy udział Grupy PZU kształtował się w 2013 r. w wysokości ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 53 załącznika do decyzji] - [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 54 załącznika do decyzji] %. Link4 nie prowadzi działalności w zakresie ubezpieczeń na życie.

Na podstawie zebranego materiału dowodowego i powyższych ustaleń organ antymonopolowy zważył, co następuje:

Przepis art. 18 ustawy o ochronie konkurencji stanowi, iż Prezes Urzędu wydaje zgodę, w drodze decyzji, na dokonanie koncentracji, w wyniku której konkurencja na rynku nie zostanie istotnie ograniczona, w szczególności przez powstanie lub umocnienie pozycji dominującej na rynku. Zgodnie z art. 4 pkt 10 tej ustawy przez pozycję dominującą rozumie się pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40%.

Podstawowym celem postępowania antymonopolowego w sprawach koncentracji jest ustalenie, czy w wyniku zrealizowania zamierzonej transakcji dojdzie do istotnego ograniczenia konkurencji na rynku właściwym. Przykładem takiego istotnego ograniczenia konkurencji jest powstanie lub umocnienie pozycji dominującej. Należy jednakże podkreślić, że o ile powstanie lub umocnienie pozycji dominującej będzie zawsze prowadziło do ograniczenia konkurencji na rynku, to do ograniczenia konkurencji może dojść także w przypadkach, kiedy w wyniku koncentracji nie powstaje lub nie umacnia się pozycja dominująca. Samo stwierdzenie „istotne ograniczenie konkurencji” wykracza zatem poza kwestię dominacji i ma szersze znaczenie. Obejmuje bowiem sytuacje, kiedy w wyniku dokonanej koncentracji konkurencja zostaje poważnie ograniczona, a nie wiąże się to z powstaniem pozycji dominującej – może to mieć miejsce przykładowo na rynkach oligopolistycznych.

Powołany przepis wskazuje, że to intensywność ograniczenia konkurencji będzie determinowała treść rozstrzygnięcia organu antymonopolowego. Oznacza to, że nie każde ograniczenie konkurencji będące wynikiem planowanej koncentracji będzie skutkowało wydaniem zakazu jej dokonania, a jedynie mające charakter „istotnego” ograniczenia.

Analiza skutków niniejszej koncentracji wykazała, iż w jej wyniku nie dojdzie do istotnego ograniczenia konkurencji na żadnym z rynków, na których prowadzą działalność jej uczestnicy. Oceniając zasadność wyrażenia zgody na przeprowadzenie tej koncentracji Prezes Urzędu wziął pod uwagę następujące argumenty.

Rynkiem właściwym w szerszym ujęciu, na który koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym, jest krajowy rynek ubezpieczeń majątkowych. Łączny udział uczestników koncentracji w 2013 r. kształtował się na poziomie ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 55 załącznika do decyzji]%, zatem znacznie poniżej progu z którym ustawa o ochronie konkurencji wiąże domniemanie posiadania pozycji dominującej. Podkreślić należy, iż udział ten wynikał przede wszystkim z dotychczasowej pozycji rynkowej PZU, której udział indywidualny kształtował się na poziomie ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 56 załącznika do decyzji]%. Udział Link4 w tym rynku szacowany jest na poziomie ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 57 załącznika do decyzji]%. Po przejęciu kontroli nad Link4 nastąpi wzmocnienie pozycji PZU o ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 58 załącznika do decyzji] punktu procentowego, w związku z czym stopień koncentracji na tym rynku nie wzrośnie znacząco i tym samym sytuacja na nim nie ulegnie istotnej zmianie, zwłaszcza że PZU i Link4 nie są najbliższymi konkurentami, a ich działalność jest komplementarna. Grupa PZU sprzedaje bowiem swoje usługi głównie za pośrednictwem tradycyjnych kanałów dystrybucji (tj. poprzez agentów i brokerów), a Link4 wykorzystuje głównie kanał *direct* (tj. sprzedaż przez Internet i telefon).

Jednocześnie współczynnik koncentracji na omawianym rynku, wyrażony Indeksem Herfindahla-Hirschmana (HHI), według danych za 2013 r. wzrośnie w wyniku koncentracji z 1577 do 1664, tj. o 87 (delta)¹². Przyrost taki, tj. kształtujący się poniżej 150 w połączeniu z HHI w wysokości 1000-2000, wskazuje na niewielką skalę ewentualnych negatywnych skutków transakcji. Zgodnie z Wytycznymi KE w sprawie oceny horyzontalnego połączenia przedsiębiorstw na mocy rozporządzenia Rady w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw (*Dziennik Urzędowy C 031 , 05/02/2004 P. 0005 – 0018*), w przypadku, gdy wskaźnik koncentracji HHI wynosi po połączeniu od 1000 do 2000, zaś delta wynosi mniej niż 250, taka koncentracja horyzontalna nie budzi wątpliwości.

¹² na podstawie danych KNF

Jednocześnie wskazać należy, iż udział PZU w tym rynku systematycznie maleje. W ciągu ostatnich 5 lat zmniejszył się o ok. 8 punktów procentowych, tj. z ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 59 załącznika do decyzji]% w 2008 r. do ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 60 załącznika do decyzji]% w 2013 r. Ponadto połączone podmioty będą musiały nadal liczyć się z konkurencją ze strony krajowych i zagranicznych zakładów ubezpieczeń działających na tym rynku w Polsce (jak wynika z danych KNF na koniec 2013 r. w Polsce działało na tym rynku 30 krajowych zakładów ubezpieczeniowych oraz 23 zakłady ubezpieczeń z państw członkowskich UE i EOG), a zwłaszcza silnych międzynarodowych grup finansowych, takich jak Talanx, Ergo i Vienna oraz TU Allianz i Uniq, z szacunkowymi udziałami wynoszącymi odpowiednio około: [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 61 załącznika do decyzji]%, których udziały wykazują najczęściej tendencję wzrostową.

Podkreślić również należy, iż nie istnieją bariery wejścia na ten rynek ze strony zagranicznych zakładów ubezpieczeń, działających w Polsce poprzez oddział lub na podstawie notyfikacji, zgodnie z zasadą swobody świadczenia usług na terenie UE i EOG. Do szczególnie aktywnych takich firm w Polsce (zwłaszcza w zakresie ubezpieczeń komunikacyjnych) należą Liberty Direct, Proama (część grupy kapitałowej, do której należy Generali) oraz AXA Direct, będąca częścią grupy ubezpieczeniowej AXA. Ponadto wskazać należy na relatywnie krótki okres obowiązywania umów ubezpieczeń majątkowych (zwykle 1 rok), będący istotnym ograniczeniem konkurencyjnym wywieranym zarówno na PZU, jak i Link4, przez klientów.

Biorąc pod uwagę powyższe zasadne jest twierdzenie, iż koncentracja nie zmieni w istotny sposób sytuacji na tym rynku.

Koncentracja nie doprowadzi również do istotnego ograniczenia konkurencji na alternatywnie wyznaczonych rynkach w węższym ujęciu produktowym, obejmujących ubezpieczenia grup: 1, 3, 8, 9, 10, 13 i 18.

Analiza stopnia koncentracji rynków w węższym ujęciu wskazuje, iż w odniesieniu do krajowych rynków ubezpieczeń wypadku (grupa 1), ubezpieczeń casco pojazdów lądowych (grupa 3), ubezpieczeń szkód spowodowanych żywiołami (grupa 8), ubezpieczeń pozostałych szkód rzeczowych (grupa 9) i ubezpieczeń OC nie ujętych w grupach 10-12 (grupa 13), gdzie łączny udział uczestników koncentracji wynosił w 2013 r. odpowiednio ok.: [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 62 załącznika do decyzji]%, wynikał on przede wszystkim z

dotychczasowej pozycji rynkowej PZU, której indywidualny udział kształtował się na poziomie odpowiednio ok.: [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 63 załącznika do decyzji] %. Udział Link4 w rozpatrywanych rynkach jest znikomy i szacowany odpowiednio w wysokości ok.: [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 64 załącznika do decyzji]%. Po przejściu kontroli nad Link4 wzmocnienie pozycji PZU na tych rynkach będzie zatem znikome. Również przyrost wskaźników HHI w tych rynkach będzie nieznaczny i będzie wynosił odpowiednio: 52, 107, 37, 5 i 4¹³, w związku z czym stopień koncentracji na żadnym z tych rynków nie wzrośnie znacząco, co wskazuje, że sytuacja na tych rynkach nie ulegnie istotnej zmianie. Podkreślenia wymaga fakt, iż udział PZU w tych rynkach maleje, największy spadek udziału w stosunku do 2012 r. wystąpił w grupie 1 - o ponad [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 65 załącznika do decyzji] punkty procentowe z [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 66 załącznika do decyzji] %, a w grupie 8, 9 i 13 odpowiednio o ok.: [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 67 załącznika do decyzji] punkt procentowy. Jedynie w grupie 3 udział PZU w latach 2012-2013 był na podobnym poziomie i wynosił odpowiednio [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 68 załącznika do decyzji]%, natomiast udział Link4 posiadał niewielką tendencję wzrostową (z [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 69 załącznika do decyzji]% w 2012 r. do [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 70 załącznika do decyzji] % w 2013 r.).

Stosunkowo większy wzrost pozycji rynkowej PZU w wyniku planowanej koncentracji nastąpi w krajowych rynkach: ubezpieczeń OC pojazdów lądowych (grupa 10) oraz ubezpieczeń świadczenia pomocy (grupa 18).

W rynku ubezpieczeń grupy 10 łączny udział uczestników koncentracji w 2013 r. wynosił ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 71 załącznika do decyzji]% i wynikał z dotychczasowej pozycji PZU, której indywidualny udział kształtował się na poziomie ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 72 załącznika do decyzji]%. Udział Link4 szacowany jest na poziomie ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 73 załącznika do decyzji]%. W wyniku koncentracji nastąpi wzmocnienie pozycji PZU o ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 74 załącznika do decyzji] punkty procentowe, a przyrost wskaźnika koncentracji HHI będzie kształtował się na poziomie 198. Należy podkreślić, że ubezpieczenia OC pojazdów lądowych stanowią w strukturze składki przypisanej brutto PZU największą grupę. Wartość tej składki zebranej w grupie 10 stanowiła w 2013 r. ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 75 załącznika do decyzji]% całej składki zebranej przez ten zakład. Jednocześnie nastąpił jej spadek w stosunku do roku 2012,

¹³ według szacunków UOKiK

w którym składka grupy 10 stanowiła ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 76 załącznika do decyzji] % składki przypisanej brutto PZU. Również w Link4 grupa 10 stanowi największą wartościowo grupę ubezpieczeń. W 2013 r. składka przypisana brutto w tej grupie stanowiła ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 77 załącznika do decyzji] % składki zebranej przez ten zakład i zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o ponad [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 78 załącznika do decyzji] punkty procentowe.

Jednocześnie udział PZU w ubezpieczeniach komunikacyjnych, w tym w grupie 10, znacznie zmniejszył się - z ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 79 załącznika do decyzji] % w 2008 r do ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 80 załącznika do decyzji] % w 2013 r. Nastąpiło to na rzecz konkurentów, tj. krajowych zakładów ubezpieczeń, w szczególności należących do międzynarodowych grup finansowych, wśród których do najsilniejszych należą Grupa Talanx (w ramach której działają TUiR Warta i TU Europa), Grupa Ergo (w ramach której działają STU Ergo Hestia, MTU Moje i D.A.S. TU), Grupa Vienna (w ramach której działają TU Compensa, Benefia i Interrisk) oraz TU Allianz i Uniqa, a także zagranicznych zakładów, działających w Polsce w formie oddziału, wśród których do najbardziej aktywnych należą Liberty Direct, AXA Direct i Proama. Sytuacja na rynku tym nie ulegnie istotnej zmianie tym bardziej, że ubezpieczenia OC pojazdów lądowych są ubezpieczeniami obowiązkowymi, które zawierane są najczęściej na 1 rok, co może skutkować zmianami pozycji rynkowej zakładów ubezpieczeń w związku ze zmianą ubezpieczyciela przez konsumentów (ubezpieczających pojazdy), którzy dokonują wyboru ubezpieczyciela, kierując się głównie ceną polisy OC komunikacyjnego.

Największy łączny udział rynkowy uczestnicy koncentracji uzyskają w krajowym rynku ubezpieczeń świadczenia pomocy na korzyść osób, które popadły w trudności w czasie podróży lub podczas nieobecności w miejscu zamieszkania (grupa 18), który w 2013 r. kształtował się na poziomie ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 81 załącznika do decyzji] % i tak jak we wszystkich omówionych już rynkach wynikał z dotychczasowej pozycji rynkowej PZU, którego indywidualny udział wynosił ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 82 załącznika do decyzji] %. Udział Link4 szacowany był na poziomie ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 83 załącznika do decyzji] %. W wyniku transakcji nastąpi wzmocnienie pozycji PZU o ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 84 załącznika do decyzji] punktu procentowego. Wskaźnik koncentracji HHI wzrośnie o 316 (delta) z 2134 do 2450. Jednocześnie wskazać należy na malejący udział PZU w tym rynku w stosunku do roku 2012 oraz na niewielki rozmiar działalności Link4 w tym zakresie.

Jak wynika z analizy struktury składki przypisanej brutto zebranej przez PZU w 2013 r., wartość tej składki zebrana w ramach grupy 18 stanowi jedynie [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 85 załącznika do decyzji]% składki przypisanej brutto ogółem tego zakładu ubezpieczeń. Również w przypadku Link4 wartość składki przypisanej brutto w grupie 18 stanowi niewielki udział, wynoszący ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 86 załącznika do decyzji]% składki przypisanej brutto ogółem. Grupa ta stanowi zatem niewielką część szerszego rynku ubezpieczeń majątkowych, w związku czym prawdopodobieństwo, iż ewentualne ograniczenia konkurencji w ramach grupy 18 będzie skutkowało istotnym ograniczeniem konkurencji na szerzej zdefiniowanym rynku, należy ocenić jako niskie.

Podkreślić należy specyficzne cechy ubezpieczenia na czas podróży, które uniemożliwiają PZU działanie w sposób w znacznej mierze niezależny od konkurentów i klientów, co wynika z charakteru umów tego ubezpieczenia. Umowy te nabywane są zwykle na pojedyncze zdarzenie (np. podróż) i trwają przez stosunkowo krótki czas (najczęściej jeden lub dwa tygodnie), dzięki czemu klienci mogą względnie szybko zmienić ubezpieczyciela na czas podróży, a tym samym konkurenci PZU mogą łatwo reagować na ewentualne zwiększenie cen tych ubezpieczeń przez PZU. Wysoka substytucyjność podaźowa w zakresie tych ubezpieczeń powoduje, iż nie istnieją faktyczne bariery uniemożliwiające zakładom ubezpieczeń prowadzącym działalność w innych segmentach rynku ubezpieczeń majątkowych poszerzenie działalności o ubezpieczenia na czas podróży, także w odpowiedzi na ewentualny wzrost cen. W związku z tym konkurenci zarówno obecnie, jak i po dokonaniu transakcji będą wywierać istotną presję konkurencyjną na PZU i Link4.

Ponadto należy uwzględnić, że grupa 18 jest często traktowana jako kategoria ogólna, w ramach której firmy ubezpieczeniowe wykazują nie tylko ubezpieczenie na czas podróży, ale wszystkie rodzaje ubezpieczeń związane z „assistance”. W PZU grupa ta zawiera np. ubezpieczenie Auto-Pomoc, Moto-Assistance, AutoSzyba, Pomoc w Drodze, a także ubezpieczenia na czas podróży (grupa Wojażer), a w Link4 – podstawową pomoc drogową, rozszerzoną pomoc drogową, pomoc w zakresie ubezpieczenia urządzeń gospodarstwa domowego (nieruchomości), pomoc w domu dla klientów kupujących ubezpieczenia motoryzacyjne, jak również ubezpieczenie na czas podróży, w tym koszty leczenia (choroby i wypadki) oraz inną pomoc podczas podróży zagranicznej. W PZU i Link4 jedynie niewielka część składki przypisanej brutto wykazywanej w grupie 18 jest rzeczywiście związana z pomocą dla osób podczas podróży lub poza miejscem zamieszkania. W przypadku PZU jest

to [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 87 załącznika do decyzji]%, a Link4 – [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 88 załącznika do decyzji]% udziału w tej grupie.

W związku z szerokim i niejednorodnym zakresem ubezpieczeń zawartych w grupie 18, a także wysoką substytucyjnością podażową ubezpieczeń grupy 18 wskazany powyżej udział rynkowy uczestników koncentracji nie wynika z faktycznych barier, które uniemożliwiałyby konkurentom, również tym, którzy obecnie prowadzą działalność w innych grupach ubezpieczeń majątkowych, rozszerzenie działalności o ubezpieczenia na czas podróży.

Rozpatrując wskazane powyżej rynki, na które koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym podkreślić należy, iż tylko na jednym z rynków rozpatrywanych w węższym ujęciu produktowym, tj. rynku ubezpieczeń świadczenia pomocy na korzyść osób, które popadły w trudności w czasie podróży lub podczas nieobecności w miejscu zamieszkania (grupa 18), łączny udział uczestników koncentracji nieznacznie przekroczył próg 40%, z którym ustawa o ochronie konkurencji wiąże posiadanie pozycji dominującej. Jednakże rynek ten obejmuje ubezpieczenia, stanowiące znikomą część rynku ubezpieczeń majątkowych, na którym działalność prowadzą PZU i Link4, koncentrując się na ubezpieczeniach komunikacyjnych, obejmujących ubezpieczenia:

- casco pojazdów lądowych (grupa 3),
- ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów lądowych (grupa 10).

Ponadto wzmocnienie już istniejącej pozycji o maksymalnie ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 89 załącznika do decyzji] punkty procentowe (grupa 18), ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 90 załącznika do decyzji] punkty procentowe (grupa 10), ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 91 załącznika do decyzji] punktu procentowego (rynek ubezpieczeń majątkowych), ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 92 załącznika do decyzji] punktu procentowego (grupa 3), ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 93 załącznika do decyzji] punktu procentowego (grupa 1), ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 94 załącznika do decyzji] punktu procentowego (grupa 8) oraz po ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 95 załącznika do decyzji] punktu procentowego (grupa 9 i grupa 13) nie będzie miało znaczącego wpływu na strukturę i układ sił na tych rynkach i tym samym sytuacja na nich nie ulegnie istotnej zmianie. Ponadto zarówno na rynku ubezpieczeń majątkowych, jak i w każdej z ww. grup ubezpieczeniowych składających się na ten rynek, PZU również po dokonaniu transakcji będzie spotykać się z konkurencją ze strony silnych zakładów ubezpieczeń, w

szczególności dysponujących udziałami przekraczającymi próg 10%, należącymi do dużych międzynarodowych instytucji finansowych, a także liczną konkurencją ze strony krajowych i zagranicznych zakładów ubezpieczeń.

W ocenie organu antymonopolowego koncentracja ta nie spowoduje również negatywnych skutków w odniesieniu do sytuacji konsumentów oraz pośredników ubezpieczeniowych w Polsce. Jak wynika z deklaracji PZU, po dokonaniu koncentracji podmiot ten zamierza bowiem rozwijać działalność Link4, oferując produkty ubezpieczeniowe również pod tą marką, dzięki czemu konsumentom zaoferowana zostanie pełniejsza oferta w zakresie ochrony ubezpieczeniowej. PZU udostępni bowiem Link4 swój *know-how* w zakresie tworzenia produktów, wycen ryzyka ubezpieczeniowego oraz polityki inwestycyjnej.

Analogiczne stanowisko wypływa również z opinii Rzecznika Ubezpieczonych, który oceniając planowaną koncentrację z punktu widzenia interesów i praw ubezpieczających, ubezpieczonych, uposażonych i uprawnionych z umów ubezpieczenia uznał, iż przejęcie kontroli przez PZU nad Link4 nie budzi zastrzeżeń, bowiem Link4, pomimo iż jest podmiotem, który jako pierwszy ubezpieczyciel oferował ubezpieczenia komunikacyjne w kanale *direct*, nie uzyskał nigdy znaczącego udziału na rynku i to nawet uwzględniając wyłącznie segment ubezpieczeń komunikacyjnych, który w 2013 r. stanowił dla niego [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 96 załącznika do decyzji]% ogółu składki przypisanej brutto.

Oceniając z kolei wpływ tej transakcji na sytuację pośredników ubezpieczeniowych również stwierdzić należy, iż nie wpłynie ona negatywnie na zmianę stanu na rynku usług pośrednictwa ubezpieczeniowego w Polsce, bowiem główni konkurenci PZU również w szerokim zakresie korzystają z usług pośredników ubezpieczeniowych, a biorąc pod uwagę krótki okres wypowiedzenia takich umów pośrednicy ubezpieczeniowi współpracujący dotychczas z PZU z łatwością mogą rozpocząć sprzedaż usług ubezpieczeniowych innych ubezpieczycieli.

Pomimo potencjalnie istniejących powiązań wertykalnych pomiędzy Grupą PZU jako reasekuratorem a Link4 jako nabywcą polis reasekuracyjnych, w niniejszej sprawie brak jest rynków, na które koncentracja ta wywarłaby wpływ w ujęciu wertykalnym.

W omawianej koncentracji zidentyfikowano rynek, na który koncentracja wywiera wpływ w układzie konglomeratowym, tj. polski rynek pracowniczych grupowych

ubezpieczeń na życie, na którym szacunkowy udział Grupy PZU przekroczył próg 40%. Jednakże nie ma podstaw do przyjęcia, że siła rynkowa, jaką posiada Grupa PZU na tym rynku zostanie przeniesiona na rynki, na których działają uczestnicy koncentracji z uwagi m.in. na odrębność prowadzenia przez zakłady ubezpieczeń działalności w zakresie ubezpieczeń majątkowych i życiowych.

Reasumując należy stwierdzić, iż planowana koncentracja spełnia przesłanki określone w art. 18 ustawy o ochronie konkurencji. Postępowanie w sprawie wykazało, że przejęcie przez PZU kontroli nad Link4 nie przyczyni się do istotnego ograniczenia konkurencji na żadnym z opisanych rynków, w szczególności przez powstanie lub umocnienie pozycji dominującej.

Wobec powyższego orzeczono, jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

*Z upoważnienia Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów*
Dyrektor
Departamentu Kontroli Koncentracji
Robert Kamiński

Otrzymuje:

1) Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A. w Warszawie
(decyzja wraz z załącznikiem)

reprezentowana przez
Panią Małgorzatę Sz waj
z kancelarii prawnej
Linklaters C. Wiśniewski i Wspólnicy
Spółka Komandytowa
ul. Sienna 39, VII p.
00-121 Warszawa

2) aa
(decyzja wraz z załącznikiem)